

Speciaal terrarium categorie C2

De levensgemeenschap, al dan niet bestaande uit een land en waterdeel, kenmerkt zich voornamelijk door de aanwezigheid van een vertegenwoordiging uit een der navolgende diergroepen: reptielen - amfibieën - geleedpotigen - weekdieren of insecten.

Met nadruk zij vermeld dat het houden van zoogdieren en vogels niet tot deze categorie zal behoren, daar in dat opzicht andere instanties het houden en verzorgen van deze groepen reguleren.

Terraria waar sprake is van louter planten zullen niet als een speciaalterrarium in aanmerking genomen worden omdat het primaire uitgangspunt bij een terrarium het houden van een dier(soort) is. Deze kan solitair danwel paarsgewijs of in groep gehouden worden, waarbij nimmer uit het oog verloren mag worden dat het milieu en het dier van optimale kwaliteit dienen te zijn en een eenheid vormen. Het esthetische aspect dient altijd aanwezig te zijn en kan een belangrijke bijdrage leveren aan de verfraaiing van

het geheel maar is in principe altijd ondergeschikt aan de ethiek van het dier. Zo zullen terraria die b.v. als steriele kweek of verzorgingsbak functioneren, niet als zodanig ter keuring aangeboden kunnen worden. Wel indien zij zo ingericht zijn, dat het in alle redelijkheid een afspiegeling van het milieu van het betreffende dier of soort kan zijn. De aanwezigheid van een logboek kan zeer verhelderend en ten voordele van de deelnemer strekken.

Daar waar Citesvergunningen of anderszins door de wet geregelde voorschriften aanwezig dienen te zijn, daar zal dan ook als zodanig (op) gecontroleerd worden. Enige voorbeelden van speciaalterraria zouden kunnen zijn:

- * een regenterrarium voor Makikikkers;
- * een vochtig terrarium voor een of meerdere dendrobaten;
- * een droge habitat voor (vogel)spinnen;
- * een serre voor groene leguanen;
- * een terrarium voor schildpadden;
- * een vlinderterrarium.

BIOLOGISCH DEEL

1. Samenstelling dierenbestand

Algemeen:

Primair staat altijd het welzijn en het welbevinden van de dieren centraal. Zeer veel aandacht zal geschonken worden aan alle facetten van opbouw en inrichting, die erin voorzien, dat het dier zich in alle opzichten kan ontplooiën.

Is de combinatie van de dieren, gelet op hun leefgewoonten, verantwoord ?

- 1.1 Sterk af te raden is het combineren van dieren. Enerzijds omdat zeer vaak de ene groep predator is van de andere groep, anderzijds omdat veel diersoorten er een solitaire levensstijl op na houden. Men kan beter geen soorten houden waarvan bekend is dat ze een dergelijk groot territorium vormen, dat het ten koste kan gaan van het welzijn van de rest van de bewoners of soortgenoten. Men dient de nodige voorzichtigheid in acht te nemen bij het combineren van dag- en nachactieve dieren, aangezien ze elkaar in de beperkte ruimte van het vivarium kunnen storen. Negatief beoordeeld worden bijna altijd nauwe verwantschappen binnen families, b.v. 2 of meerdere soorten *Phelsuma*, *Anolis*, *Colosthetus* of *Hyla*.

1.2 Worden de dieren niet te groot?

Bij de aanschaf van de dieren moet men er rekening mee houden dat de dieren niet te groot zullen worden voor de beschikbare ruimte. Zeer langzaam groeiende dieren kunnen hier een uitzondering vormen zoals b.v. schildpadden. Op het landdeel kan men beter dieren samenhouden, die in afmeting niet teveel verschillen. Kleine dieren kunnen vaak door grotere als prooi gezien worden. Voor dieren die te groot worden moet een vervolgplanning aanwezig zijn: waar gaat het dier heen als de houdbaarheid en dus het welzijn, in het geding komt?

1.3 Worden uitgesproken groepsdieren in groepen van voldoende grootte gehouden?

De grootte van de groep(en) dient in verhouding te zijn met de beschikbare ruimte en het eventuele totale lucht/watervolume. Waar een onderbevolkt terrarium een doodse indruk maakt, zal een overbevolkt terrarium een zeer drukke indruk maken. De groeps grootte dient primair aangepast te zijn aan de leefgewoonte van de diersoort en secundair aan de afmeting van het terrarium voor wat betreft de beschikbare ruimte daarin. Biologische voorwaarden prevaleren te allen tijde esthetische overwegingen.

1.4 Hoewel niet veel landdieren zich onderling kunnen kruisen dient men de mogelijkheid daartoe zoveel mogelijk te beperken. Dieren binnen 1 familie, zoals bijvoorbeeld verschillende *Anolis*soorten, zijn absoluut te vermijden. Omdat de kans op kruisingen op zich al een onaanvaardbare zaak is, zijn kruisingsproducten dat al zeker.

1.5 Vertonen alle aanwezige dieren een zo 'natuurlijk' mogelijk gedrag ?

Dit heeft een duidelijke relatie met de biologische omstandigheden van hun omgeving : temperatuur, vochtigheid, voedsel en substraten. Als dieren zich voortplanten, betekent dit niet zonder meer, dat ze

gezonder zijn en dus onder optimale condities gehouden worden. De voortplanting kan net zo goed het gevolg van stress zijn of als vorm van overlevingsgedrag. Dieren gedragen zich in gevangenschap, afhankelijk van hun behuizing, vaak niet optimaal, wat ten dele het resultaat kan zijn van (te) ver doorgevoerde kweek. De inrichting moet zodanig zijn dat alle aanwezige dieren een zo 'natuurlijk' mogelijk gedrag kunnen vertonen. Enige (schijnbare) domesticatie kan opgetreden zijn maar hoeft niet perse dieroneigen te zijn.

1.6 Zijn er teveel jonge dieren in het vivarium aanwezig? Jonge dieren mogen in het totale bestand niet overheersen. Jonge, in het vivarium geboren dieren, mogen positief worden beoordeeld. De aanwezigheid van jonge dieren naast ouderdieren wordt alleen als positief ervaren als het een soorteigen activiteit is. Het ter keuring aanbieden van louter jonge dieren wordt per geval gewikt en gewogen. Schildpadden van 5 jaar zijn tenslotte nog jong en vlinders van 3 maanden kunnen op sterven na dood zijn.

2. Gezondheid dieren

Voor een goede beoordeling is het noodzakelijk dat de dieren zoveel mogelijk zichtbaar zijn. Vooral bij een dichte beplanting kan dit zeer moeilijk zijn. Daarom kan de bondskeurmeester de eigenaar verzoeken de aanwezigheid van de dieren door middel van voeding of op andere wijze aan te tonen.

Maken de dieren een gezonde indruk en zijn ze constateerbaar gezond ?

- 2.1** Bij geringste twijfel over de gezondheid van de aanwezige dieren zal een verhelderend gesprek met de eigenaar het gevolg moeten zijn over de vermeende indicaties. Een achterafgesprek met een dierenarts of anderszins deskundig persoon is een mogelijke activiteit die de keurmeester kan ondernemen. Uiteraard dienen de dieren geen zichtbare verwondingen of parasitaire aandoeningen te vertonen. Vermagering, onnatuurlijke dikte en onnatuurlijk gedrag wijzen op ziektes. Bij reptielen dient men te letten op gedrag, wijze van verhuiden en de snelheid daarvan. Bij amfibieën, vooral kikkers, dient men goed te letten op de stand en vorm van de poten, de houding en de vorm van het lichaam en de voortbeweging. Bij de vissen moet ook worden gelet op de ademhaling. Vaak als gevolg van de zeer beperkte verlichting blijft de zuurstofproductie van de waterplanten beperkt. Dieren/vissen met extra darm of longademhaling, labyrintorgaan, kieuwzakken etc., passen dan prima in zulke zuurstofarme omgevingen. De buik mag niet ingevallen zijn en de rug niet vermagerd (mesrug).
- 2.2** Ook de ongewervelde dieren zoals slakken, garnalen en insecten dienen er gezond uit te zien. Aangetaste, beschadigde slakkenhuizen kunnen wijzen op een kalkarme omgeving.

3. Ontwikkeling dieren

Zijn de dieren goed ontwikkeld en hoe is hun afmeting t.o.v. het maximaal haalbare onder optimale condities in het vivarium ?

- 3.1** Er wordt gelet op misvormingen en kormvormen. De bevolking van zowel het onder- als bovenwaterdeel moet goed doorvoed en ontwikkeld zijn, maar mag ook niet te vet zijn. Jonge dieren mogen in afmeting en eventueel kleur en tekening afwijkingen vertonen, indien zulks van nature mogelijk dan wel normaal is. Zo niet, dan dienen ze identiek aan de ouderdieren te zijn. De nakweek van reptielen en amfibieën waaronder Dendrobaten is niet altijd een zeer succesvolle zaak en kent de nodige tegenslagen waardoor er nogal wat afwijkingen kunnen optreden in de vorm van groeiachterstand, luciferpootjes, kromgroeien, te kort lijf en/of te korte poten.
- 3.2** De groei en afmetingen van de ongewervelde dieren moet goed zijn en vergeleken worden met wat maximaal haalbaar is. Kalkgebrek bij slakken uit zich in een dun en brokkelig huisje en bij garnalen en veel hagedissen komt het voor dat door kalkgebrek de vervelling niet goed verloopt.

4. Aantal dieren

Is het aantal dieren in overeenstemming met de afmeting van het terrarium en met de totale waterhoeveelheid ?

- 4.1** Met inachtneming van de afmeting van de dieren in volwassen toestand, dient het aantal dieren niet te groot te zijn. Een overbevolkt terrarium leidt tot een overbelasting van het milieu zodat het terrarium snel vervuild raakt. Het komt nogal eens voor dat dieren die zich voortplanten of hun jongen verzorgen, hun territorium vergroten. Dit moet mogelijk zijn zonder dat de andere dieren elkaar dan te veel gaan hinderen. Iedere diersoort heeft zijn specifieke voorkeuren betreffende zijn medebewoners. Deze natuurlijke gegevenheden zullen als zodanig in het totaalbeeld herkenbaar moeten zijn.

- 4.2** De verhouding van het aantal gewervelde dieren t.o.v. de ongewervelde dieren is niet relevant, zolang er geen levensbedreigende aspecten van uitgaan. Uitgesloten in deze worden alle dieren die al dan niet wenselijk aanwezig zijn ten gevolge van natuurlijke processen en oncontroleerbare bezetting, zoals b.v. pisbedden, duizendpoten, regenwormen en voederdieren.

5. Soortkeuze vegetatie

Is bij de keuze en plaatsing van de planten rekening gehouden met wat bekend is van de natuurlijke omgevingsfactoren zoals die nagebootst zijn in het betreffende vivarium? Uiteraard is het mogelijk dat uitgaande van de gehouden diersoort een zeer beperkte beplanting aanwezig is.

5.1 De beplanting dient geschikt te zijn voor de beschikbare ruimte, heersende temperatuur, luchtvochtigheid intensiteit en hoeveelheid verlichting en de waterkwaliteit.

De aanwezige vegetatie is ondergeschikt aan het welzijn van het dier, maar kan toch een biologische functie hebben in de zin van o.a. vochtregulatie of een puur mechanische functie als zijnde schuilplaats of vluchtroute. Binnen het terrarium kunnen die waarden verschillen: in het bovenste gedeelte is het veelal droog terwijl het dicht tegen de waterrand erg vochtig is. Bij de keuze van beplanting moet hiermee rekening gehouden worden. Vooral onder de bromelia's is er een ruime keuze in soorten die een voorkeur hebben voor een droge(re) dan wel een vochtige(re) omgeving, b.v. *Tillandsia*- en *Crypthanthus*soorten. Over het algemeen hebben planten met een dikkere, vaak wat hardere en lichtgrijs gekleurde bladeren een voorkeur voor een drogere omgeving; planten met frisgroene tint geven de voorkeur aan een vochtigere omgeving.

5.2 Is er sprake van een goede verhouding tussen de hoeveelheid planten en het aantal dieren, zoals dat in hun leefomgeving aangetroffen kan worden?

Indien duidelijk aanwezig, is de overgangszone van water naar land, een typische omgeving voor moerasplanten. Een evenwichtige verdeling in soorten en opstelling dient aanbeveling. Zo dient een aanwezig waterdeel in hoeveelheid planten te harmoniëren met de beplanting van het bovenwaterdeel.

5.3 Indien er gekozen is voor een populatie dieren, welke typische soorten planten als habitat nodig hebben, dan dienen deze planten of goede vervangers daarvan, als zodanig aanwezig te zijn.

6. Gezondheid vegetatie

Zijn de planten gezond ?

- 6.1** Planten gehouden onder optimale condities zien er gaaf en gezond uit, dus zonder vraatplekken of andere hinderlijke aantastingen. Aan planten op het landdeel kan vraat veroorzaakt zijn door naaktslakken, welke bij de aanschaf meegekomen zijn, maar ook door b.v. reptielen die groen op hun menu hebben staan. Oude moederplanten en droge/afstervende bladeren aan de onderzijde van *Bromeliaceëen* kunnen contrastwerking bevorderen en zijn een teken van langdurige beplanting in natuurlijke staat en vorm. Ze hoeven derhalve niet verwijderd te worden. Dorre bladeren in de bovenste regionen van het speciaalterrarium zijn daarentegen meestal een teken van een onjuist klimaat. Van de lagere planten zijn de varens en mossen verreweg de belangrijkste vertegenwoordigers. Over het algemeen geven ze de voorkeur aan een vochtige omgeving. De planten moeten uit dezelfde herkomstgebieden afkomstig zijn als de aangeboden bevolking. Uitzondering hierop zijn de zogenaamde kosmopolieten, planten die van nature in alle werelddelen voorkomen.
- 6.2** De aanwezigheid van ongewenste algen, waaronder blauwe algen en baardalgen, zal negatief beoordeeld worden, zeker indien ze voorkomen op of in de reguliere vegetatie. Op andere decoratiematerialen is algvorming toegestaan zij het met mate. Schimmelvorming mag niet in overdaad plaatsvinden en moet zeer nauwlettend in de gaten worden gehouden omdat ze deel uitmaken van een natuurlijk afbraakproces, waaraan hout en plantendelen onderhevig kunnen zijn. Beluchting en dus drogere omgeving werkt schimmelwerend.

7. Ontwikkeling vegetatie

Zijn de planten goed ontwikkeld ?

- 7.1** De planten moeten zo natuurlijk mogelijk uitgroeien, zonder misvormingen of andere afwijkingen (gekrulde bladeren, lange internodiën).

Vooral onder water willen de planten vaak lange internodiën krijgen als gevolg van te geringe lichtintensiteit. De ontwikkeling van de waterplanten moet vergeleken worden met de afmeting, die maximaal haalbaar is in een gezelschapsaquarium. Als planten gebrek aan voedingsstoffen hebben, b.v. stikstof, is dat te zien aan een te kleine kruin met bleekgroene bladeren, terwijl het onderste deel van de stengel vaak kaal is. Planten die nog niet biologisch functioneren doordat ze kort geleden in het vivarium geplaatst zijn, worden negatief beoordeeld.

Om een gebrek aan voedingsstoffen te voorkomen kan het noodzakelijk zijn dat planten in kleine potten worden gehouden. Deze moeten dan wel goed bevestigd en gecamoufleerd zijn.

Bij de keuze van het opotmengsel moet men er voor waken om geen substraat te kiezen, welk in een nat klimaat kan gaan rotten of ongewenste schimmels kan vormen.

- 7.2** Planten die zich goed ontwikkelen bezitten jonge uitlopers, groeipunten, wortelstokken en eventueel bloeiwijzen. Vertakkingen en zijscheuten dienen duidelijk aanwezig te zijn. De meeste waterplanten floreren overigens uitstekend boven water, waar ze vaak een andere bladvorm krijgen en tot bloei kunnen komen. Voor landplanten in bloei kan een hogere waardering gegeven worden, indien ze architectonisch op een correcte wijze zijn toegepast en dat ze biologisch gezien op dat moment in het speciaalterrarium passen.
- 7.3** Algen kunnen in beperkte hoeveelheid aanwezig zijn.

8. Milieu

Is rekening gehouden met de eisen die dieren stellen aan hun omgevingsfactoren ?

- 8.1 Te allen tijde zullen er voldoende schuilplaatsen en vluchtmogelijkheden moeten zijn.

Zowel onder en/of boven water wordt beoordeeld of de aanwezige territoriumvormende dieren ook de mogelijkheid kunnen vinden een territorium te vormen. De schuilplaatsen voor dieren moeten controleerbaar zijn. Voor het landdeel kunnen er meerdere voedselplekken zijn, omdat veel dieren elkaars territorium niet of nauwelijks betreden. Deze plekken moeten goed te overzien zijn, maar niet storend zichtbaar, b.v. kleine vitaminebakjes kunnen onder grote bladeren worden geplaatst. Let hierbij wel op dat de dieren niet met hun poten in de zoetheid kunnen komen.

- 8.2 Voor dieren die voorkomen in een dichte beplanting of onder oppervlakteplanten, moet deze specifieke beplanting aanwezig zijn. Ook open ruimte kan een typische voorkeur zijn. Dieren, die de neiging hebben om afwisselend hogere en lagere zones op te zoeken, zoals b.v. *Anolis*soorten en *Phelsuma*'s, moeten daartoe ook ruimte en gelegenheid gegeven worden. Indien er in het aanwezige waterdeel vissen zwemmen gelden daarvoor de regels zoals vermeld onder 8.2 van de categorie A2/A3.

- 8.3 Voor dieren, die in de bodem hun voedsel zoeken of in de bodem nestelen o.i.d., mag de bodemstructuur in geen geval een belemmering in deze vormen. Dieren die van nature schuil-, nest-, voedselplaatsen zoeken/nodig hebben achter boomschors o.i.d., kan kurk of varenwortel als dergelijk substraat aangeboden worden. Ook kan een achterwand gemaakt van varenwortel daartoe geëigend zijn.

- 8.4 Is de waterkwaliteit geschikt voor de aanwezige bevolking?

De kwaliteit van het water is niet alleen van belang voor de waterdieren, maar ook voor die landdieren die zich in het water begeven of het zelfs periodiek bewonen. Daarom moet water vrij zijn van nitriet en andere schadelijke stoffen. Ook is het gewenst dat

de

water samenstelling van het sproei- en drinkwater voldoet aan de eisen die de landdieren eraan stellen. Metingen worden verricht daar waar dat nodig is: b.v. bij salamanders zal nitriet en ammonium of ammoniak onderzocht worden en in een insectenterrarium met name de KH en GH.

8.5 Zijn de temperatuur, luchtvochtigheid en andere omgevingsvariabelen zo gekozen, dat voldaan wordt aan de behoefte van het gehele dierenbestand? De meeste dieren kunnen best tegen wisselende temperaturen, mits de veranderingen geleidelijk plaatsvinden. Er moet echter vermeden worden, dat de dieren constant bij een water- en/of luchttemperatuur worden gehouden, die afwijkt van die in het herkomstgebied. Over het algemeen is het beter, dat de temperatuur van het oeverdeel niet teveel afwijkt van de temperatuur van het water. Uitdroging van met name de planten in het bovenste deel van het terrarium is een veel voorkomend verschijnsel en wordt negatief beoordeeld. Kies voor een beplanting die daaraan is aangepast of zorg voor voldoende vocht. Voor een aantal dier- en plantensoorten is variatie in de dag- en nachttemperatuur noodzakelijk. Daar nagenoeg alle in de inleiding genoemde diersoorten voor een groot gedeelte afhankelijk zijn van de factoren temperatuur en vocht zullen deze 2 elementen zeer nadrukkelijk bekeken worden. Metingen op verschillende plekken in het terrarium is dan ook een mogelijke wenselijkheid.

- 8.6** Is de lucht en/of het water in het terrarium duidelijk in beweging?
Naast het handhaven van de juiste temperatuur en een relatieve vochtigheid moet stilstaande lucht in het bovenwaterdeel zoveel mogelijk worden vermeden; een degelijke ventilatie kan noodzakelijk zijn. Wat waterbeweging is voor het onderwaterdeel, is luchtbeweging voor het bovenwaterdeel. Te allen tijde moet tocht vermeden worden.

ESTHETISCH DEEL

9. Algemene indruk

Welke indruk maakt het vivarium bij globale beschouwing ?

- 9.1** Een terrarium staat meestal in een besloten ruimte (huiskamer, kantoor, serre e.d.) waardoor het gewenst is, dat het in dat interieur past en er een verantwoord onderdeel van is. Belangrijk aspect in deze is de volumeverhouding tussen de ruimte waar het vivarium in staat en het volume, dat het zelf inneemt of lijkt in te nemen. Er wordt ook gelet op de afwerking van de ombouw, de wegwerking van eventueel storende verlichting, de ventilatieopeningen en de vormgeving van de dragende constructie. Daar waar sprake is van een onderwaterdeel, als een typische doorzichtige constructie, waarbij de inhoud frontaal bekeken dient te worden, moet deze in een dergelijke mate belicht zijn dat het een zo groot mogelijke eenheid vormt met het bovenwaterdeel.

- 9.2** Algemene netheid behoort op te vallen. Het vivarium moet zowel intern als extern een schone en frisse indruk maken. De ruiten behoren schoon en krasvrij te zijn.
- 9.3** De afscheiding tussen het land- en eventueel waterdeel en tussen waterdeel en voorruit mag niet hinderlijk zichtbaar zijn.
- 9.4** Is het water helder en is het zichtdeel van het bovenwaterdeel vrij van condens?
- 9.5** Zijn technische hulpmiddelen correct weggewerkt?
De diverse gebruikte hulpmiddelen (thermometers, hygrometers, psychrometers, thermostaten, verwarmingselementen, filter in- en uitlaten, voerringen, tubifexbakjes, ventilatoren enz.) mogen zowel in- als uitwendig niet storend zichtbaar zijn. Ook de middelen waarmee het decoratiemateriaal is opgehangen of bevestigd, dienen zo goed mogelijk weggewerkt te zijn. De toegepaste technische hulpmiddelen mogen geen storende geluiden veroorzaken.
- 9.6** De bodem en terrassen (zowel boven als onder water) mogen niet storend tegen de ruiten aanliggen. In diverse types terraria is vooral de werkelijke of imaginaire overgang van water naar land belangrijk; deze verbindt beide gedeelten en dient derhalve geen onnatuurlijke afscheiding te zijn. Decoratiematerialen als stenen, kienhout en planten, gedeeltelijk onder- en boven water geplaatst, kunnen hierbij van nut zijn.

10. Soortkeuze dieren

Er wordt gepoogd met behulp van de eigenaar, om te controleren of de op de deelnemerslijst vermelde dieren daadwerkelijk aanwezig zijn. Zo kan worden vastgesteld of in de beschikbare ruimte, van land- en/of waterdeel, een visueel harmoniërende bevolking zou kunnen voorkomen.

10.1 Rekening dient hier gehouden te worden met het feit dat de biologische factoren moeten prefereren boven de esthetische. De bevolking kan eentonig van samenstelling te zijn. Kleur- en vormcombinatie is geen noodzaak. Meer zal gekeken worden naar het effect van de keuze op het totaalbeeld. Zo zal de keuze van b.v. een alligator in een jungleserre op basis van het houdbaarheidsprincipe hier reeds in punten gaan inboeten. Van een groot aantal dieren zijn momenteel varianten bekend die afwijken in kleur, vorm of gedrag van de oorspronkelijke 'natuurlijke' vorm. Hoewel deze dieren in

het vivarium over het algemeen goed te houden kunnen zijn, zal men toch zoveel mogelijk moeten streven naar de oorspronkelijke 'natuurlijke' vorm. Negatief beoordeeld wordt de aanwezigheid van (dier)onwaardige kleur- en vormvarianties, die door slechte kweek /verzorging zijn verkregen of door kunstmatig ingrijpen. Natuurlijke kleurvarianten en afwijkende invormen zijn toegestaan zolang er geen afbreuk wordt gedaan aan de ethiek van de betreffende soorten. Typisch voor een terrarium in zijn algemeenheid is, dat er een schrille tegenstelling is met een aquarium, voor wat betreft de beweeglijkheid van de aanwezige dieren. Daardoor zullen dieren in een speciaalterrarium minder opvallend aanwezig zijn dan in een aquarium. Afhankelijk van het tijdstip van keuren is het zelfs mogelijk dat dieren op dat moment helemaal niet zichtbaar zijn.

- 10.2** Zeer grote dieren passen in het algemeen niet bij uitgesproken kleine dieren. Ook dient men te letten op de onderlinge verhoudingen in grootte zowel op het land als in het water. Zelfs grootteverschil tussen land en waterdieren kan voldoende zijn om als prooi of predator gezien te worden
- 10.3** Op het landdeel hoeft niet gekozen te zijn voor dieren, die in de verschillende zones van het speciaalterrarium hun leefruimte hebben.

11. Soortkeuze decoratiemateriaal

Zijn de planten en het andere decoratiemateriaal zodanig gekozen en geplaatst, dat er een goede afwisseling is qua grootte, vorm en kleur en zijn er goede accenten geplaatst?

- 11.1** De toepassing van planten als decoratiemateriaal zal afhankelijk zijn van de gehouden diersoort, maar indien mogelijk erbij aanwezig zullen ze als een esthetisch element beoordeeld worden. Ze dienen altijd een frisse en heldere indruk te maken. Naast 'typische' water- en landplanten kunnen drijvende waterplanten en oevervegetatie in een terrarium thuishoren, waar een waterdeel in aanwezig is. Bladeren van landplanten die besproeid worden met kalkrijk water, zijn vaak dof. Vraat aan zachte planten kan veroorzaakt zijn door kleine naaktslakken. Voor alle zones geldt, dat groeiering en ordening van planten in contrast en dieptewerking positief beoordeeld wordt. Een teveel aan verschillende soorten of eentonigheid door een overdaad van 1 of enkele soorten mag niet voorkomen en zal derhalve negatief beoordeeld worden.

- 11.2** Wanden en bodem hoeven niet vlak te zijn maar mogen reliëf bezitten, waarbij het gebruik van natuurlijke materialen te prefereren is. Behalve daar waar het functioneel is voor de inkijk, is het beter om wanden in het terrarium te hebben. Het geeft meer mogelijkheden met de inrichting, het voorkomt hinderlijk spiegelen en lijmranden e.d. zijn niet meer zichtbaar. Om dezelfde reden is het beter de wanden inwendig aan te brengen. Wanden waarop bepaalde begroeiing zich kan vasthechten, verdienen de voorkeur boven kale gladde wanden. De bodemmateriaal zouden bij voorkeur een relatie kunnen hebben met aanwezige planten in het terrarium, b.v. houtsnippers, bladval, mossen.
- 11.3** Naast stenen en kienhout/boomstronken, houtschilfers, rietstengels, tonkinstokken, druiventakken en bladeren mogen ook kunststoffen gebruikt worden, maar moeten wel zodanig verwerkt zijn, dat ze een natuurlijke indruk maken.

12. Compositie

Zijn de verschillende onderdelen tot een harmonieus geheel samengevoegd en wordt optimaal gebruik gemaakt van de beschikbare ruimte ?

- 12.1** Het is gewenst dat de dieren in volwassen toestand en het gebruikte decoratiemateriaal (planten, stenen, hout e.d) qua grootte bij elkaar passen en bij de afmeting van het terrarium.
- 12.2** Door gebruik te maken van solitaire planten, decoratiematerialen of andere blikvangers, kan er dieptewerking ontstaan, waarbij er uiteraard op gelet moet worden, dat deze blikvangers voldoende zichtbaar zijn. Teveel solitaires, zullen het totaalbeeld onrustig maken en versnipperen. Vermijd overdaad, probeer lijnvoering aan te brengen en waak voor een vlakke decorachtige opbouw. Een symmetrische opbouw van beplanting en vlakke decoropbouw moet men te allen tijde proberen te vermijden. Donkere hoeken afgewisseld met lichte plekken versterken de dieptewerking. Vanzelfsprekend speelt de verlichting hierbij een belangrijke rol.
- 12.3** Begrijpelijkerwijs zal een terrarium bevolkt met amfibieën aan levendigheid inboeten ten opzichte van b.v. een gezelschapsaquarium. Vissen presenteren zichzelf vaak. Kikkers en salamanders moeten gezocht en opgemerkt worden. Dit zal als zodanig niet kunnen leiden tot een negatieve waardering. Het geheel mag bij voorkeur een esthetisch harmoniërende indruk maken, waarbij de nadruk kan liggen op het architectonisch aspect: goed van vlakverdeling, lijnvoering en dieptewerking d.m.v. kleur, vorm en plaatsing. Een en ander uiteraard in relatie tot het welzijn van de aanwezige levende have.
- 12.4** Naast de moeilijkheidsgraad van de opbouw en inrichting wordt vooral ook de originaliteit beoordeeld, waarbij ieder positief initiatief hoge waardering kan oogsten.

ALGEMEEN DEEL

13. Techniek en hulpmiddelen

Is de toegepaste techniek doelmatig en hoe is de uitvoering ?

- 13.1** Er wordt beoordeeld of de aanwezige hulpmiddelen goed functioneren en doelmatig zijn. De verschijningsvorm is totaal irrelevant en ondergeschikt aan de functionaliteit. Gebruikte luchtpompen, ventilatoren, filter- en waterpompen dienen geen storende geluiden te veroorzaken.

- 13.2** De toegepaste constructies moeten technisch verantwoord zijn en netjes uitgevoerd . Men moet vermijden dat het landdeel direct in contact kan staan met het aquariumwater, vooral wanneer dat bestaat uit aarde of ander materiaal dat het water biologisch kan beïnvloeden. Warmtelampen, UV-stralers en eventuele daglichtconstructies zijn in een reptielenomgeving nagenoeg onmisbaar en dienen doeltreffend en deugdelijk te zijn aangebracht.
- 13.3** Indien planten en/of algen onvoldoende in staat zijn om de afgebroken voedselresten en uitwerpselen op te nemen, zal dit probleem op een andere wijze moeten zijn opgelost. Dit kan door regelmatig onderhoud/waterverversing of door gebruik te maken van landplanten, waarvan men de wortels in het waterdeel of filter leidt. Vooral veel klimplanten groeien uitstekend op deze wijze. Men dient zich in deze wel te vergewissen van de eigenschappen van bepaalde soorten planten; met name *Ficus*-, *Scindapsis*- en *Philodendron*soorten.

- 13.4** Om enig inzicht te krijgen in de waterkwaliteit en om milieufouten tijdig te kunnen opsporen dienen meetsetjes (voor pH, GH en KH van het water) en andere controlemiddelen (thermometer, hygrometer /psychrometer) aanwezig te zijn. De keurmeester mag een watermonster na samenspraak met de deelnemer voor nadere analyse meenemen.
- 13.5** Zowel onder als boven water dient voldoende groeilicht aanwezig te zijn. Spotverlichting (halogeen, HQI of HQL) kan een goed middel zijn om lichtbehoefte planten wat extra licht te verschaffen. Belichting die overdreven kleuraccenten veroorzaakt, moet worden vermeden. Gedurende de nacht zou er enige verlichting kunnen zijn, in de vorm van b.v.een brandend fietslampje of neonbuisje, zodat dieren na een schrikreactie hun slaapplek terug kunnen vinden. Een daartoe geëigende zonsop- en ondergangsimulatie met restverlichting is een uitstekend alternatief. De verlichting is in hoge mate belangrijk omdat terraria vaak zo hoog zijn, dat de planten in de onderste regionen niet meer naar behoren gedijen kunnen.
- 13.6** De verlichting moet op een functionele en veilige wijze geschakeld worden. Naast een basisverlichting, die geschakeld mag worden door een of meer tijd klokken, dient tenminste een deel van de verlichting met de hand te kunnen worden aan- en uitgezet. Omdat vaak bij terraria een uitgebreidere techniek aanwezig is, zal deze aan een nauwgezet onderzoek onderworpen worden wat betreft noodzakelijkheid, deugdelijkheid en veiligheid.

Aandachtspunt behorende bij Punt 13 (techniek). Indien een deelnameformulier niet of gedeeltelijk is ingevuld mogen hiervoor punten in mindering worden gebracht onder punt 13 (techniek). Wanneer blijkt dat een deelnemersformulier een kopie is van een eerdere keuring, en niet overeenkomt met de aanwezige inhoud van het te keuren Vivaria wordt er een -0,5 punt in mindering gebracht onder punt 13.

14. Materiaalkeuze en veiligheid

Zijn de toegepaste materialen in en bij het betreffende vivarium veilig voor de levende have, de verzorger en andere personen ?

- 14.1** Er wordt gekeken of de gebruikte materialen in contact met water voor planten en dieren schadelijke stoffen afgeven. Veel kunststoffen bevatten giftige stoffen, die onder invloed van UV-licht, temperatuur of water van zure of basische samenstelling, vrijkomen in het water. Zoals b.v. weekmakers in plastic slangen. Kalkrijke steensoorten (kalkzandsteen) kan men in een terrarium, waarin ook vissen gehouden worden die de voorkeur geven aan zacht water, beter niet gebruiken.

- 14.2** Er zijn ook metalen die in een natte, vochtige of zelfs zoute omgeving worden aangetast of opgelost, indien ze niet goed geconserveerd zijn. Ook hout en kurk zullen op den duur gaan rotten. De wanden dienen zodanig te zijn aangebracht dat er geen dieren achter kunnen kruipen en daardoor de dood kunnen vinden. Inspectie van de schuil- en voederplaatsen dient mogelijk te zijn.
- 14.3** Ook moet er voor worden gezorgd, dat de dieren niet kunnen ontsnappen, waardoor zij in de meeste gevallen een voortijdig einde vinden. Dus zonodig goedsluitende dekruiten gebruiken. Kleinere soorten pijlgifkikkers staan bekend om hun vermogen om door de meest kleine openingen te ontsnappen. Dieren, die in het water vallen, moeten hier weer snel uit kunnen komen. Verder moet het voor dieren onmogelijk zijn ongewild met zeer hete oppervlaktes of andere gevaar (spots, lampen, voorschakelapparaten, ventilatoren, verwarmingspiralen etc.) in aanraking te komen, met name indien gekko's of boomkikkers gehouden worden.
- 14.4** Aan de veiligheid van de elektrotechniek en andere niet elektronische/elektrische apparaten (zoals gasdrukflessen, manometers, reduceerventielen, bellentellers en diverse soorten reactoren) moet op correcte wijze aandacht zijn besteed. Gelet wordt op het gebruik van water- of spatdichte of zelfs dampdichte apparatuur, technisch veilige aansluitingen en correcte bedrading.

Voorschakelapparaten die in de lichtkap zijn gemonteerd evenals voorschakelapparaten die zonder afscherming onder het terrarium zijn aangebracht zullen tot een lagere waardering leiden. Een extra beveiliging mag aangebracht zijn in de vorm van een aardlekschakelaar, mits deze is aangebracht volgens de huidige normen geldend voor natte ruimtes. Het schakelgedeelte dient zodanig te zijn uitgevoerd, dat

men onder geen enkele omstandigheid met spanningvoerende delen ervan in aanraking kan komen. Indien het aangeboden dier of diersoort een gevaar zou kunnen opleveren voor de omgeving dienen passende maatregelen in de aanwezigheid van antigif, vangstokken of netten behoren tot de totale technische outillage.

- 14.5** De afmetingen van het terrarium moeten zodanig gekozen zijn dat daarin tegemoet gekomen wordt aan de eisen die de

bewoners daaraan stellen. Ook voor de technische onderdelen moet voldoende ruimte aanwezig zijn. Voor de verzorging van de dieren en het onderhoud moet het geheel goed toegankelijk zijn. Ook hulpmiddelen, zoals onderwaterpompen e.d., moeten eenvoudig bereikbaar zijn.

15. Onderhoud

Zijn de normale onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd ?

- 15.1** De gebruikte materialen voor de lichtkap, filtersystemen e.d. dienen schoon te zijn. Lampen en dekruiten moeten schoon zijn om lichtverlies te voorkomen. Vooral kunststof afdekkingen dienen helder gehouden te worden.
- 15.2** Uitwerpselen van dieren moeten verwijderd zijn, omdat vervuiling allerlei ongewenste effecten kan veroorzaken. Rottende, schimmelende of aan alg onderhevige plant- of voedseldelen mogen niet aanwezig zijn.
- 15.3** Kalk- en algenaanslag moet verwijderd zijn. Deze aanslag is storend en veroorzaakt onnodig lichtverlies.